

बृहत्कीर्तिर्बृहस्पतेरेवविशेषणानि कीर्तिर्यशः ज्योतिःशारीरतेजः ब्रह्मवेदाध्ययनं मनःसंकल्पादिरूपं मंत्रोविचारः आःप्रतिआविचार्यतत्त्वस्फूर्तिः एतानिबृहंतियस्यसतथा तथाशब्दःपादपूरणार्थः ॥२॥ तासुबक्ष्यमाणत्वेनबुद्धिस्थानु भानुमतीसूर्ययुक्तादिवसाभिमानिनीत्यर्थः ॥३॥ रात्रिमाह भूतानामिति क्षुभिकालत्वेनश्रमनाशकत्वात्तस्यारागोभवत् रागात्तरागेहेतुत्वात्संध्याद्वयेरागेवेतत्वाद्वा ॥४॥ कपर्दिनोरुद्रस्यसुतामिवसुतांचंद्रकलाललाटेधृतत्वात्तदृश्यादृश्यरूपां तत्रहेतुः तनुत्वादिति तेनसूक्ष्मचंद्रयुक्तत्वंलक्ष्यते चतुर्दशीयुक्तामावास्यासिनीवाली यापूर्वामावास्यासिनीवालीयोत्तरासाकुहूरितिश्च तेः ॥५॥ अर्चिष्मतीपूर्णचंद्रोपेताशुद्धपौर्णमासी यस्यांभाभिर्जनोरात्रावपिपश्यतिरूपादिकामितिशेषः साचतुर्थी यस्यांहविर्भिदेवताइज्येतसाहविष्मतीप्रतिपद्युक्तापौर्णमासीराकानामपंचमी पुण्यांब्रताहो महिष्मतीनामचतुर्दशीयुक्तांपूर्वापौर्णमासीऽनुमतीनाम यापौर्णमासीसाऽनुमतियोर्योत्तरासाराकेतिश्रुतेः ॥ ६ ॥ शुद्धाममावास्यामाह महामखेष्विनि सोमयागादिषुदीप्तिमती अमावास्यायांहिदीक्षांकर्तुव

बृहत्कीर्तिर्बृहज्ज्योतिर्बृहद्रक्षाबृहन्मनाः ॥ बृहन्मंत्रोबृहद्रासस्तथाराजन्यबृहस्पतिः ॥२॥ प्रजासुतासुसर्वासुरूपेणाप्रतिमाभवत् ॥ देवीभानुमतीनामप्रथमांगिरसःसुता ॥ ३ ॥ भूतानामेवसर्वेषांयस्यांरागस्तदाभवत् ॥ रागाद्रागेतियामाहुर्द्वितीयांगिरसःसुता ॥ ४ ॥ यांकपर्दिसुतामाहुर्दृश्यादृश्येतिदेहिनः ॥ तनुत्वात्सा सिनीवालीतृतीयांगिरसःसुता ॥ ५ ॥ पश्यत्यार्चिष्मतीभाभिर्हविर्भिश्चहविष्मती ॥ षष्ठीमंगिरसःकन्यांपुण्यामाहुर्महिष्मती ॥ ६ ॥ महामखेष्वांगिरसीदीप्ति मत्सुमहामते ॥ महामतीतिविख्यातासप्तमीकथ्यतेसुता ॥ ७ ॥ यांतुहृद्वाभगवतीजनःकुहुकुहायते ॥ एकानंशेतितामाहुःकुहूमंगिरसःसुतां ॥ ८ ॥ इतिश्री महाभारतेआरण्यकेपर्वणिमार्कण्डेयसमास्यापर्वणिआंगिरसोपाख्यानेअष्टादशाधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २१८ ॥ ॥ ६३ ॥

मार्कण्डेयउवाच बृहस्पतेश्चांद्रमसीभार्यासीद्यायशस्विनी ॥ अग्नीन्साजनयत्पुण्यान्बडेकांचापिपुत्रिकां ॥ १ ॥ आहुतिष्वेवयस्याग्नेर्हविषाद्यंविधीय ते ॥ सोमिर्बृहस्पतेःपुत्रःशंयुर्नाममहावतः ॥ २ ॥

धर्मानश्चंद्रोयेदृश्यतेपौर्णमास्यांतुक्षीयमाणःअतोदीप्तिमत्सुदिनेषुषण्माहामतीत्युच्यते यतोत्रमहत्महत्त्वान्वाअंतर्हितोविद्यतेस्याभितियोगात् पूर्वपदस्याकारोतादेशआर्षः ॥ ७ ॥ कुहुकुहायतेविस्मितोभव ति एकाकला अनंशाअल्पांशवती अलवणायवागूरितिवदल्यार्थेननू योत्तरासाकुहूरितिश्रुतेः प्रतिपद्युक्ताअमावास्याकुहूरितिप्रसिद्धं ॥ ८ ॥ इत्यारण्यकेष्वर्षिर्नैलकंठीयेज्ञास्तभाबदीपेअष्टादशाधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २१८ ॥ ॥ ६३ ॥ तत्रकत्वंगमूतःकालःप्रागुक्तः अथकत्वंगमूतोदेवताःप्रपंचयितुंविस्मदुपास्तिफलावस्थस्यबृहस्पतेर्विभूतिरूपांसंततिवक्तुमुपक्रमते बृहस्प तेरिति चांद्रमसीचंद्रमसाआक्रांतातारानाम षड्दशीनृशंयुप्रभृतीन्बक्ष्यमाणान् एकांपुत्रिकांस्वाहाख्यां ॥ १ ॥ आहुतिषुप्रधानाहुतिषुदर्शेपौर्णमासेचयस्यआद्यं हविषा तृतीयाप्रथमार्थे प्रथमंहविर्विधी यत्नेयदग्नेयोष्ठाकपालोमावास्यायांचपौर्णमास्यांचाव्युतोभवतीत्यादिश्रुत्याचोद्यते सशंयुर्नाम ॥ २ ॥